

Jihad – ett ord, mange tolkninger

Begrepet jihad har alltid vært omstridt. Det finnes mange ulike forståelser av begrepet, og etter 11. september har diskusjonen rundt det blitt stadig mer opphetet. Ulike grupper, både i vesten og innenfor den islamske verden, legger svært forskjellig innhold i begrepet jihad. Særlig er det to forståelser som ser ut til å stå nærmest diametralt mot hverandre.

I vesten kan vi finne en oppfatning av jihad som ”Hellig Krig”. En krig som arter seg som et angrep på vesten og støtter terror og selvmordsbombere. Denne forståelsen bygger på frykt, uvitenhet, propaganda fra enkelte vestlige politiske og religiøse bevegelser, samt vestens tolkning av muslimske fundamentalister sin egen propaganda.

Motpolen til denne oppfatningen er jihad som en intern kamp mot det onde. Denne tolkningen baserer seg på den såkalt ”store jihad”. Den inneholder riktignok en oppfatning av den ”lille jihad” som en væpnet kamp mot forfølgelse og undertrykkelse, men denne er i stor grad sett på som rent selvforsvar. Koranen gir også veldig strenge retningslinjer for hvordan makt skal brukes i en jihad.

Jihad, å streve

For å forstå hvor disse to tolkningene av begrepet kommer fra må vi se nærmere på hva ordet betyr og hvordan forskjellige autoriteter har tolket de relevante tekstene og hendelsene knyttet til jihad.

Selve ordet jihad betyr ”å utvise det ytterste forsøk” eller ”å streve”.¹ I Koranen skilles det i tillegg mellom to typer jihad. ”Al-jihād al-akbar” - den store jihad og ”al-jihād al-asghar” - den lille jihad. Det er i stor grad den lille jihad som dreier seg om væpnet konflikt og selvforsvar mot undertrykkelse og forfølgelse. Den store refererer til den indre kampen mot fristelse og synd. Muhammed skiller mellom de to da hans krigere vender hjem og han forklarer at nå begynner den store jihad mot fristelse og begjær.² Den store jihad er altså en intern konflikt hos den enkelte muslim, og har således lite med væpnet konflikt å gjøre.

1 <http://no.wikipedia.org/wiki/Jihad>

2 Esposito, John: *Unholy war: terror in the name of Islam*: Oxford University Press 2002

Innen Sharia, de samlede islamske lovtekstene, finner vi tolkninger som regulerer hvordan krig skal føres i samsvar med Allahs vilje mot de vantro.³ Blant de klassiske verkene finner vi regler som blant annet forbyr å drepe kvinner, barn og ikkestridende, samt regler mot å skade dyrket mark og boområder.⁴

Jihad, hellig krig

Det amerikanske justisdepartementet definerer derimot jihad som:

'Jihad' is the Arabic word meaning 'holy war'. In this context, jihad refers to the use of violence, including paramilitary action against persons, governments deemed to be enemies of the fundamentalist version of Islam.

Denne tolkningen har lite, eller ingenting, med jihad slik det defineres i Koranen og sharia å gjøre. Den er derimot basert på en slags realpolitikk og vestens eget behov for å sette navn på ting, selv om vi ikke alltid vet hva navnet betyr. I tillegg må vi huske at mange, hvis ikke alle av, de muslimske fundamentalister som kjemper mot Israel og vesten generelt, bruker ordet jihad om det de gjør.

Denne gruppen, som ofte kalles "islamister" eller "jihadister", har en veldig bred definisjon av "selvforsvar" og de ser Israel som et tegn på at den arabiske halvøy enda ikke er fullt ut muslimsk. De definerer Israel som en undertrykker og forfølger som angriper islam og muslimer. Dette gjør at de definerer motstand mot Israel og hennes allierte som jihad. Dette synet rettferdiggjør de med spesielt en sura fra Koranen.

Koranen, 2, 190-4:⁵

Kjemp for Guds sak mot dem som bekjemper dere, men gjør dere ikke skyldige i aggresjon. Gud liker ikke de aggressive.

Drep dem hvor dere påtreffer dem, og driv dem ut fra det sted (Mekka) som de har drevet dere ut fra. For prøvelser for troen og forfølgelse er verre enn drap. Men bekjemp dem ikke ved den hellige moské før de angriper dere der. Men hvis de angriper, så drep dem. Det er de vantros lønn.

Men hvis de gir seg, så er Gud tilgivende og nåderik.

3 Peters, Rudolph: *Jihad in Medieval and Modern Islam*: Brill Academic Publishers 1977

4 Maududi: *Human Rights in Islam*

5 <http://www.islam.no/>

Bekjemp dem til det ikke lenger finnes prøvelser for troen, og forfølgelse, og religionen tilhører Gud. Hvis de gir seg, skal det ikke være fiendskap mer, unntatt overfor dem som gjør urett.

Den fredlyste måned mot den fredlyste måned. Det fredlyste krever gjengjeldelse. Så hvis noen angriper dere, så angrip ham på tilsvarende måte. Frykt Gud, og vit at Gud står de gudfryktige bi.

Denne suraen er svært viktig, både fordi den brukes som argument for at islam skal være enerådende på den arabiske halvøy, og fordi den kan åpne for en friere form for krig enn det som normalt tillates. Normalt sett kan ikke muslimer drive krig i den hellige måneden eller ved hellige steder. Her gjøres det unntak hvis de blir angrepet. Dette unntaket har enkelte utvidet til å bygge en “øye for øye” form for jihad. De hevder Israel dreper kvinner og barn, og bruker det for å rettferdiggjøre sine egne angrep på sivile.

Jihad har også historisk blitt brukt av ledere i muslimske stater for å rettferdiggjøre aggressiv ekspansjonskrig mot både muslimske og ikke-muslimske naboland. Dette gjelder i stor grad det ottomanske og persiske riket.⁶ Denne formen for jihad ble kalt ghaza, og ble i perioder sett på som en plikt å bedrive av muslimske ledere.

Jihad eller Hirabah

Moderate muslimer har et bedre begrep for det fundamentalistene og vestlige journalister kaller jihad. De kaller det Hirabah, eller “ulovlig krigføring”. Dette ordet definerer det å spre uro og sinne, og Koranen slår hardt ned på det.

Koranen, 5. 33-4:

Deres lønn som bekjemper Gud og Hans sendebud og farter omkring og stifter ufred på jorden, skal være at de drepes eller korsfestes, at hender og føtter avhugges kryssvis, eller at de forvises fra landet. Dette vil være en skam i denne verden. I det hinsidige venter en svær straff.

Dette, med mindre de angrer seg før dere har dem i deres makt. Vit at Gud er tilgivende, nåderik.

Ordet er foreslått istedet for jihad av flere grunner. Ikke bare er jihad ikke et godt ord for den konflikten som pågår, men en vanlig oversettelse er “hellig streben” som bedrives av helter. En “jihadist” blir å oppfatte som “helt”, og det kan vanskelig assosieres med noe negativt for en muslim. En Harabi derimot, en som begår Hirabah, er en røver av verste sort. Dette dekker kanskje flere av partene i dagens konflikt bedre enn vi liker å innrømme.

⁶ Holt, Peter M.: *The Cambridge History of Islam: Volume 1, The Central Islamic Lands*: Cambridge University Press 1970

Litteraturliste

Islam.no

Esposito, John: *Unholy war: terror in the name of Islam*: Oxford University Press 2002

Holt, Peter M.: *The Cambridge History of Islam: Volume 1, The Central Islamic Lands*:
Cambridge University Press 1970

[Koranen](#)

[Maududi: Human Rights in Islam, Chapter Four](#)

Peters, Rudolph: *Jihad in Medieval and Modern Islam*: Brill Academic Publishers 1977

Wikipedia